X. évfolyam. Székelyudvarhelytt, 1907. deczember 15. 50. szám

UDVARHELYI HIRADÓ

UDVARHELYMEGYE FÜGGETLEN POLITIKAI LAPJA.

Az „Udvarhelymegyei Jegyzői-Egylet" hivatalos közlönye.
Előfizetési árak:
Egész évre 8 kor. fél évre 4 kor. negyed évre 2 korona.
Egy szám ára 16 fil. — Tanitóknak egész évre 6 korona.

Felelős szerkesztő: Becsek Aladár.

Hirdetések a legolcsóbban számittatnak. Nyilttér sora 50 fillér. Megjelen hetenként egyszer, 6—8 oldalon vasárnap
A hirdetés és nyilttér dija előre fizetendő.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Becsek D. Fia könyvnyomda

Udvarhelymegye tisztujitása.

Székelyudvarhely, decz. 12.

Hiában volt minden személyi hajsza, hiában volt minden denunciáczió, minden terrorizmus, minden fenyegetés és minden tervszerüség, mely Udvarhelyvármegye békéjének felzavarását czélozta, — a vármegye józan közönsége nem ült fel az álapostoloknak és darabont töredéknek: a tisztujitás tekintetében kialakult közvéleményt megtéveszteni nem lehetett. Udvarhelymegye 12-ikén tartott közgyülésében megsemmisitette azt a legendakört, melyet a konkolyhintők e vármegye közigazgatása körül szöttek abból a nyilvánvaló rosszakaratból, hogy itt zavart, meghasonlást keltve, Ugron Ákos főispán szereplését s igy a béke áldásait lehetetlenné tegyék.

Megállapitható, hogy a munkára, a rendre való eme hajdandóság, a lényeges dolgokban való általános egyetértés annak az okos, körültekintő politikának tudható be, melyet Ugron Ákos kormányozása alatt e megyében megteremtett és hogy a mult rendszerből átjött, azonban attól teljesen kijózanodott tisztviselőket, kiknek munkaszeretetét, tehetségét és ambicióját ellenségei is kénytelenek elismerni, támogatta, elősegitette az erősek nemes tulajdonságával.

És ebbe a politikába sértett ambicióból, önző érdekekből és személyes boszuból a viszály magvát akarták elhinteni és erre a most lezajlott tisztujitást vélték alkalmasnak. Azonban tervükben csalódtak. Végig az egész vonalon, innen is, onnan is, még a legelfogultabb és tartózkodóbb megyei körökben is, világosság keletkezett, mely bevilágitott a rendbontók kicsinyke játékai közé és napról-napra határozottabb világitásba helyezte kishitüségüket és piszlicsárhazafiasságukat. A megye közönsége mobilizálódott, mivel aggódott és nem alap nélkül, hogy a politikai czinizmussal megvertek kicsiny csoportja megfertőzteti és igy romba dönti mindazt az eredményt, mindazt a sikert, melyet e vármegye a rend helyreállta óta, tehát nem egész két év alatt, elért és biztositott magának a jövő fejlődést illetőleg.

Az alattomos, meggyanusitó támadások csak összekovácsolták a vármegye szine-javát és buzditásul szolgáltak arra, hogy a megyei tisztviselőkart teljes egészében megtartani kell, mert e tisztikar gondosan leszürte a közelmult igazságait a maga számára és mert ujra bekövetkezhetnek a politikai küzdelmek, mikben rájuk fontos szerep jut és amely szerepben fontosabb az intézményeket kitöltő ember és szellem, vagyis a tisztikar, minden paragrafusnál. Mert ugy van az, hogy ha a tisztviselőkar szilárd, melynek élein a leggondosabb marokszoritása is csak önmagát sérti föl, ha a szellem, a mely eltölti, az önérzetes, független férfiaké, — akkor lehet csak hatásos minden tételes intézkedés.

A 12-én megtartott tisztujitó-közgyülésen fényesen megnyilvánult a megye közönségének bizalma tisztviselőivel szemben, ugyannyira, hogy a főjegyzői állás körül felmerült differenciákat is sikerült az utolsó pillanatban akként egyeztetni, hogy a béke megóvatott, s az egyhangu választások, biztositva lettek. Kivételt csak az alispáni állás képezett, amennyiben itt három pályázó közül választhatott a bizottság. És választott is oly képpen, — (124 : 34 : 2), — hogy fényes elégtételt szolgáltatott Damokos Andor dr. alispánnak mindazon nemtelen támadásokért, azért a hirlapi hajszáért, azért a sok hü-hóért, melyektől undorodással fordult el a józan közvélemény. Beigazolta a választással a törvényhatósági bizottság azt, miszerint Udvarhelyvármegye közigazgatása jó. Már pediglen ez a legnagyobb jutalom, mely tisztviselőt érhet és ezzel különbözik meg és helyeződik fölébe minden más hivatalnak a közigazgatás; ez ad neki különösen becset és önt ambicziót a tisztviselőkarba.

És ahogy lezajlottak most a választások és beállottak a szürke hétköznapok, a munka napjai, szükséges, hogy a nyugodtság visszatérjen a próbára tett kedélyekbe. A közigazgatásnak ezen határkövénél perspektiva nyilik meg, mely elvezet a néplélek társadalmi pszichologiáján keresztül a legtávolabb ideálokig, s az embernek káprázik a szeme a sok fény láttára, a mely felé törekednünk kell. A tisztviselőkaron áll, hogy teljesen bevezesse e vármegyét abba a révbe, melyet ebben lehet kifejezni: a nép szeretete és a melynek főkelléke: a munka és béke.

Nemzetiségi kérdés és erdőgazdaság.

Besztercze, deczember 10.

A székelyföldi hirlapok egy idő óta a székelység gazdasági bajainak és az erdélyi magyarság helyzetének tárgyalásával kapcsolatosan gyakran foglalkoznak az u. n. nemzetiségi kérdéssel is.

Már elmult 6 éve, hogy Erdély legerősebb nemzetiségi vármegyéjében szolgálom a közügyet és alkalmam van közvetlen közelből látni azt a czéltudatos, tervszerü és egyetértő munkát, a melyet az erdélyi nemzetiségek — szászok és oláhok — anyagi és kulturális fejlődésük, nemzeti megerősödésük érdekében lehetőleg csendben, de erős kitartással, — külön-külön egyetértő párhuzamban, de minden magyar mozgalommal szemben, melyben működésük ellensulyozását vélik, — összefogva, egyesült erővel végeznek.

E szemlélődés közben fájdalmas érzés és aggodalom támad lelkünkben mindannyiszor, a mikor egy-egy mozgalomnak vagy eseménynek hire jut nyilvánosságra, a mely a székely földön uralkodó — nézetem szerint — helytelen és veszedelmes birtokpolitikát szolgálja és a mely alkalmas arra, hogy a székely nép zömének gazdasági tönkrejutását erős lépésekkel sietesse a megindult lejtőn lefelé.

A székely nép gazdasági, anyagi tönkrejutásának legfőbb okát a székelyföldön igen sokan — és sajnos — a székelyek országos képviselőinek jelentékeny része is — a székely közbirtokossági erdők állami kezelésének tulajdonitják.

Nem volt és ma sem szándékom sem az erdőtörvényt, sem az annak végrehajtására hivatott állami- és nem állami erdőkezelést a hirlapi támadásokkal szemben védelembe venni; nem pedig azért, mert azok a támadó hirlapi czikkek arról tettek tanuságot, hogy iróiknak az erdőgazdaságról és az erdők közgazdasági jelentőségéről halvány sejtelmök sincs.

Hogy mégis ennyire szükségesnek láttam megemlékezni azokról — oka az, hogy alig hangzott el az „Udvarhelyi Hiradóban" a nemzetiségi veszedelemre figyelmeztető „Elnémult harangok" czimü közlemény, — a székelyek leghangosabb képviselője az országházban interpellátió alakjában sirja el a ismételten a székelyek legnagyobb bánatát: az erdőtörvény és az állami erdőkezelés azon igazságtalan eljárását, hogy — szerinte — *a birtokossági erdők birtokosaiktól elvétettek* és ehez hasonló képtelenségeket.

A nemzetiségi kérdések tárgyalása és a székely közbirtokossági erdők ügyének ismételt felszinrehozatala indit arra, hogy az „Udvarhelyi Hiradóban" — a szerkesztő szives engedelmével — ismertessek meg olyan dolgokat, a melyek mindazoknak, a kik a székelynép sorsát igazán a szivükön viselik s azt nem szóáradattal, tetszetős frázisokkal, hanem komoly munkával óhajtják jobbraforditani — némi tanulságul szolgálhatnak.

Csodálatos, hogy a mig a székelybérczek évek óta visszhangozzák a keserü kiáltást, hogy a szegénység és nyomor elöidézője ott az állami erdőkezelés: addig országszerte — talán még a székelyföldön is — ismeretes, hogy Beszterczenaszód vármegye oláh lakosságának jólétét, a községek vagyonosodását, gazdasági és kulturális fejlődését kizárólag az állami erdőkezelés és illetve az az által nyujtott eszközök idézték elő.

Ez utóbbi erdők kezelését és az állami kezelésnek főkép az eredményét kivánom lehető röviden ismertetni.

Bár magyar nemzeti szempontból nem érdektelen annak története, hogy ez az értékes kincstári vagyon hogyan jutott a 2-ik román határőri gyalogezredet képezett volt naszódvidéki községek lakosságának tulajdonába — csak onnan kezdem az ismertetést a mikor az erdők és a havasi legelők 1872-ben az n. n. Kerkápoly-féle szerződéssel a kincstár tulajdonából kizárólagos tulajdonjoggal a volt naszódvidéki 44. határőri község lakosságának tulajdonába végleg átmentek.

Ebben az időben az erdőket az akkor még fennállott „Naszódvidéke" kapitányának a felügyelete alatt egy bizottság kezelte. A volt határőrök az erdőket korlátlanul használták s az erdőeladásokból befolyt jövedelem és a volt határőrök jövedelmét képezte.

Az 1879. évi XXXI. törvényczikk (az erdőtörvény) 21. §-a a közbirtokossági erdőknek — a milyeneknek ezen erdők is tekintettek — szakértő erdőtisztek által való kezelését rendelvén el: az illetékes hatóságok megkövetelték a törvény ezen intézkedésének végrehajtását.

Az erdők felügyeletét teljesitő előbb emlitett bizottság — nem szivesen akarván megválni a jövedelem szerzésre igen alkalmas hatáskörtől — a törvényes kötelezettség teljesitését mindenféle kifogásokkal huzta, halasztotta; közben pedig a jelentkező, főleg bukovinai — fakereskedőknek jelentékeny kiterjedésü fenyvesek legértékesebb faállománya adatott el potomáron — holdanként 10—20 forintért, 20—40 évi kihasználási joggal, a mely eladásokból még ma is van érvényben álló szerződés.

A mikor az illetékes közigazgatási hatóság látta, hogy e renitens bizottsággal nem boldogul s az erdővagyon pusztitását feltartóztatni szép szerével nem tudja: az erdőtörvény végrehajtása czéljából a kormánytól kivételes intézkedések alkalmazását kérte.

Az akkori kormány az előterjesztett javaslatot magáévá téve az 1884. évben erdészeti kormánybiztost rendelt ki és a volt naszódvidéki erdőkre nézve az elsőfoku erdőrendészeti hatóság hatáskörét a kormánybiztosra ruházta.

Ennek a kormányintézkedésnek s különösen a kormánybiztos személye szerencsés megválasztásának köszönhető, hogy ezek az erdők a székely közbirtokossági erdők soraát elkerülték és hogy ma a tulajdonos 44 volt naszódvidéki oláh község az ország legvagyonosabb községei közé tartozik s az az erdővagyon, a melyet nálamnál jobban senkisem ismer, mert annak az erdőgazdálkodás alapját képező erdőrendezési munkálatait én végzem, oly tőkét képez, a mely a már megalapozott rendszeres erdőgazdálkodás által a tulajdonos községeknek soha meg nem szűnő örökké tartó, az ipar és fakereskedelem, valamint az erdőgazdaság fejlődésével időről-időre fokozatosan emelkedő olyan állandó jövedelmet biztosit, a mely e községeket biztosan az ország legvagyonosabb községeivé fogja — nemsokára — emelni.

Az a kormánybiztos, a ki az ő igazságszeretetével, törhetetlen erélyességével ezt a közvagyont az elpusztulástól megmentette Br. Bánffy Dezső volt.

A kormánybiztos a már irtással, erdőpusztitással fajult korlátlan használatokat betiltotta, az erdészeti külső szolgálat teljesitésére az állami erdőtisztikar állományából kirendelt erdőtiszteket és védszemélyzetet alkalmazott és minden rendelkezésére álló eszköz felhasználásával arra törekedett, hogy az addigi erdőpusztitást megszüntetve, annak jövőre való káros hatását is ellensulyozza.

Csemetekerteket telepittetett s szigoruan elrendelte a kipusztitott erdőterületek fokozatos ujraerdősitését, egyuttal az addig korlátlanul gyakorolt erdei legeltetést törvényes korlátok közé szoritotta.

Korlátozó intézkedései mellett azonban gondoskodott arról, hogy a bevételi forrásoktól elesett főbb emberek által felizgatott népesség többségével megértesse a való helyzetet, a szigoru intézkedések szükségességét és a jövőre kiható nagy horderejét. E végből szakközegei által *tervszerüen előkészitett* ujabb faeladásokkal szaporitotta a községek bevételeit és a mikor a nép látta, hogy az erdők után befolyó minden jövedelem — mint községi bevétel — ellenőrzés alá került s az nem, mint azelőtt a befolyásosabb egyeseknek, hanem a lakosság összeségének szolgál javára, lecsillapodott és megnyugodott.

A kormánybiztosság 6 évi nehéz, de nagyfontosságu munkálkodásának volt az eredménye, hogy a közbirtokosságinak tulajdonitott — és a kormánybiztosság ideje előtt ilyenként is kezelt — erdők *községi vagyonnak* minősittettek, és létrejöttek az u. n. naszódvidéki erdőtörvények, melyek közül az 1890. évi XVII. t.-cz. a Kerkápolyféle szerződés törvényesitéséről, az 1890. évi XVIII. t. cz. a volt naszódvidéki községek birtokviszonyainak miként leendő rendezéséről és végül az 1890. évi XIX. t.-cz. a volt naszódvidéki községi erdők államkezeléséről intézkedik.

Ez utóbbi törvényre mondották — állitólag — megszületésekor némely jogászok, hogy az egy jogi absurdum és ma a kik ennek a törvénynek gyakorlati hasznát ismerik, egyhangulag azon nézetet vallják, hogy ennél hasznosabb törvény — a maga nemében — Magyarországon nem alkottatott.

Ennek a törvénynek főbb intézkedései röviden a következők: Azok az erdőrészek, a melyek a községek lakosságának közvetlen erdei kihasználására fekvésük és területeik minőségénél fogva alkalmasak, a lakosság tüzi és épületi faszükségletének fedezésére, községenként kihasitandók. (Véderdő-jellegü terület ily czélra ki nem adható.) A községekben illetékességgel biró minden községi lakós faizási jogát csak az igy kihasitott erdőkben gyakorolhatja.

Minden egyes község erdejének az előbbiek szerint kihasitandó erdőterületen felül megmaradó részei a többi község hasonló erdeivel és az ezekkel területi összefüggésben álló havasi legelőkkel együtt, *egyesitve* kezelendők. Az egyes községeknek az egyesitve kezelt erdők iránti tulajdonjoga fenmarad s a határok természetben is fentartatnak, de magára az erdőgazgaságra, az egyesitett kezelés alatt álló erdők gazdasági berendezésére, hozamának szabályozására a tulajdonjog semminemü befolyással nincs és a legczélszerübb gazdasági beosztás-tervezésénél akadályul nem szolgálhat. Az egy erdőgondnokságba sorozott több község egyesitve kezelt erdejére a használatok — tekintet nélkül a tulajdonjog és a községi határokra — mint egy birtokra, együtt szabályoztatnak.

Az egyesitett kezelés alatt álló összes erdők termányeiből származó jövedelom, a — közös terhek és költségek levonása után — a tulajdonos községek között felosztandó az egyesitve kezelt községi erdők területe, termőképessége és faállományának értékéből részletes szakmunkálat alapján összeállitott és a földmivelésügyi miniszterium által felülvizsgált és jóváhagyott aránykulcs szerint.

A községek saját használatára kihasitott és egyesitve kezelendő erdők összes gazdasági ügyeinek intézésére Beszterczе székhellyel egy m. kir. erdőigazgatóság állitandó fel, mely erdőigazgatóság gazdálkodására a kincstári erdők kezelésére fennálló szabályok érvényesek és irányadók.

A mikor ez a törvény szentesittetett és az erdőigazgatóság 1890. október havában felállittatott s annak tisztviselői karába első sorban azok az állami erdőtisztek neveztettek ki, a kik a kormánybiztosnak szakkérdésekben tanácsadói — az előkészités nehéz munkájában szákavatott munkatársai voltak — a kormánybiztos nehéz feladatának sikeres megoldása után állásáról leköszönt, átadván az általa körültekintő gonddal megalapozott erdőgazdaság tovább fejlesztését, szakszerü felépitését az arra hivatott erdőigazgatóságnak.

Az erdőigazgatóság működésével veszi kezdetét a tulajdonképeni állami erdőkezelés.

Nem czélom, mert az olvasó közönséget sem érdekelheti, az itteni erdőgazdálkodás és erdőkezelés részleteibe bocsátkozni, csupán azok *eredményét* kivánom főbb vonásokban ismertetni.

A mikor az erdőigazgatóság utján az erdők állami kezelése megkezdődött, a 44 község erdőbirtokán a gr. és br. Kemény családdal folytatott és a kormánybiztosság ideje alatt birói egyezséggel befejezett perből kifolyólag, 1.634.000 korona adósság volt.

A törvény értelmében a községek lakosságának közvetlen kihasználására szolgáló erdőrészek elkülönitése mindjárt az első években megtörténvén, ily czimen a 44 községnek — mindeniknek a hozzá legközelebbi erdőkből — kihasittatott összesen 59000 hold erdőterület és egyesitett kezelés alatt maradt összesen 215000 kat. hold erdőterület.

Ez utóbbi erdők 1906. év végéig, tehát 16 év alatt a rendszeres erdőgazdálkodás által 10.838.127 koronát jövedelmeztek, ezenkivül épittetett és az összes kellékekkel berendesitetett 6 nagyobb és állandó jellegü gőzfürésztelep, 16 kilometer erdei vasut és számos kissebb-nagyobb vizi berendezés az usztatás és tutajozás czéljaira, összesen 3 500.000 kor. értékben.

A rendszeres és tartamos üzemre berendezett erdőgazdaság folytán szilárd alapon létesitett faipar és fakereskedelem tette szükségessé — és kizárólag az erdőigazgatóság részéről termelt faanyagok szállitásával előre biztositott forgalom lehetővé, hogy a Beszterczе folyó völgyén Beszterczétől a borgóbeszterczei fűrésztelepig 32 klm. és Szamosvölgyön Bethlentől Kisilváig 43 klm. hosszu helyi érdekü vasut már kiépittetett s utóbbi talán már a jövő év folyamán egészen Oradnáig fog folytatólag kiépittetni. A vasutak jövedelmének a forgalom által való biztositásán felül az erdőigazgatóság az egyesitve kezelt erdők jövedelméből a vasutak épitési költségéhez is hozzajárult 1.073 000 koronával.

A kisilvai vasuti állomástól elágazólag az Ilvapatak völgyén 3 községen át maga az erdőigazgatóság épittet, egészen a kihasználandó erdők aljáig 31 klm. hosszu — korlátolt személyforgalomra is berendezett — iparvasutat s ezekből elágazóan a Les völgyön szintén a vágásokig, csak a vágások faanyagának kiszállitására szolgáló 15 klm. hosszu iparvasutat; ez a vasutépitési munkálat a folyó évben kezdetett meg s a jövő év nyarán lesz befejezve; az épités költsége 2 000 000 koronára van tervezve.

Itt melloslog megjegyzem, hogy az előbb emlitett — épités alatt álló — ilavölgyi vasut és annak folytatása képezi az egyetlen irányt, a melyen át Bukovinával a vasuti összeköttetés a legkevesebb technikai nehézséggel kiépithető s valószinü, hogy nem is olyan hosszu időn belől az iparvasutat az erdőigazgatóság — az erdőgazdaság érdekében — ki is fogja épittetni egészen Bukovina határáig.

Hogy a közlekedési — szállitási — és üzleti beruházások — eltekintve azoknak kétségbe nem vonható általános közgazdasági és kulturális jelentőségétől — az erdőgazdaság fejlesztésére, az erdők jövedelmezőségének emelésére minő kedvező hatást gyakoroltak, a legérthetőbben bizonyitja az itteni faárak fokozatos emelkedése. Ugyanis a mig az állami erdőkezelés első időszakában — a berendezések hiánya mellett — foganatositott értékesitések alkalmával holdankint átlag 350 kor. eladási ár éretett el: addig a folyó év tavaszán tartott árverésen az Ilva és Les völgyekben eladóvá tett 10 évi vágások gyengébb minőségü s a régi boldog világban — a hogy a székely mondja — megkostolgatott faállománya holdankint *1395* korona egységáron adatott el és ezen felül még kötoleztotett a vevő czég a kisilvai vasuti állomás mellett kijelölt 28 kt. hold területet a saját költségén kisajátitani, azon az erdőigazgatóság által készitett tervek szerint egy gőzfürész-telepot az összes kellékekkel felépiteni és berendezni, azt a szerződés tartama alatt állandóan jó karban tartani és a szerződés lejártakor, vagyis 10 év mulva, használható ép állapotban a községek kizárólagos tulajdonaként az erdőigazgatóságnak minden ellenszolgáltatás nélkül átadni. A fűrésztelep felépitésének és berendezésének költsége 400.000 koronában van előirányozva.

Nem részletezek tovább. Elhallgatom az elő- és mellékhasználatok nagyfontosságu haszonvételeit, mellőzöm az erdőápolások — a korábbi erdőpusztitások káros következményeinek elenyésztetésére — és a havasi legelők gondozására forditott azokat a szakmüveleteket, a melyek a kezelésbe vett birtokok tőkeértékét emelik. Csak azt emlitem meg, hogy az állami erdőkezelés az erdőgazdasági viszonyokat oda fejlesztette, hogy a mig a községek közvetlen használatára kihasitott erdők a lakosság tüzi- és épületifa szükségletét bőven fedezik: addig az egyesitve kezelt erdők haszonvételei az állami kezelés 16-ik évében *1.188 597 korona* bevételt eredményeztek.

Ez azonban csak a községek javára az erdőigazgatóság pénztárába befolyt pénzösszeg; de nem szabad feledni és figyelmen kivül hagyni az ezt jóval meghaladó értékü azt a hasznot, a mely a vágások kitermelésével az erdőben és a termelt faanyagoknak a feldolgozásával a gyártelepeken ugy e vármegye, mint a távolabbi vidékek munkakereső népének *állandó keresetet* nyujt.

Rideg számadatok ezek, de az állami erdőkezelés, illetve az általa életbeléptetett és fokozatosan fejlesztett czéltudatos, rendszeres erdőgazálkodás hasznát és közgazdasági fontosságát ékesszólóan bizonyitják.

Természetes, hogy az erdőgazdaság haszna, a jövedelmek fokozatos emelkedése a tulajdonos községek és azok lakosságának gazdasági fejlődését, anyagi megerősödését viszi hatalmas lépésekkel előre. Mondanom sem kell, hogy ezekben a községekben a pótadó ismeretlen. Az erdők jövedelméből évenkint kiosztott osztalék nemcsak hogy bőven fedezi a községek terheit, hanem ebből épültek és épülnek a szebbnél-szebb középületek — templomok, iskolák, községi házak stb. — ebből a jövedelemből javitják, fejlesztik, nemesitik a községek állatállományukat. Szóval az erdőbirtok és annak helyes kezelése képezi a tulajdonosuk boldogulásának és jóllétének alapját.

Ezek a községek nem szidják, hanem a legnagyobb elismeréssel adóznak az állami erdőkezelésnek. A vagyonfelügyeleti hatóság ellenőrzése alatt álló jövedelem nem forgácsolódik el, nem oszlik szét a befolyásos egyesek zsebében, hanem a közjóra használtatik fel ugy, hogy annak jótékony hatását mindenki érzi.

A községek vagyoni helyzetét és különösen annak — nemzetiségi szempontból — okos kihasználását s ezzel az ismertetésem elején emlitett nemzetiségi politikát — semmisem jellemzi jobban, mint az, hogy a községek az egyesitve kezelt erdők jövedelméből a naszódi román gymnasium részére már korábban *évi 30.000 korona állandó segélyt* és nem sokkal azután egy összegben ismét *400.000 korona* segélyt szavaztak meg egy akarattal, közös lelkesedéssel. És az erdők még csak ezután — az eddig létesitett és most folyamatban levő beruházások következtében fogják önteni azt a mesés jövedelmet, a melyből bőven fog jutni hasonló oláh kulturális czélokra.

Már most, a kik az erdélyi magyarság pusztulását és ezzel szemben a nemzetiségek fokozatos erősödését, térhóditását aggodó gonddal figyelik s annak nagy horderejét mérlegelni is tudják, gondolkozzanak az elmondottak felett, mérlegeljék érdeme szerint annak a czéltudatosan vezetett nemzetiségi szervezetnek és annak az okosan felhasznált és felhasználandó anyagi erőforrásnak a sulyát, a mely a nemzetiségek tekintélyes része fejlődésének, vagyonosodásának alapját képezi és itéljék meg, hogy az erdő olyan nemzeti vagyon-e, a melyet a látszólagos pillanatnyi haszonért bünös könnyelmüséggel szabad elpocsékolni? Itéljék meg, hogy vajjon az államerdészeti kezelés

bibás-e ott, a hol a szerencsétlen birtokviszonyok lelkiismeretlen kihasználásával a lelketlen üzérek erkölcstelen eszközökkel megmételyezik, félrevezetik a tudatlan és szerencsétlen kisbirtokosok egész tömegét ez az ezer furfanggal kieszelt erdőrészek összovásárlása és az arányositások erőszakolása által a birtokviszonyokban előidézett folytonos változásokkal lehetetlenné teszuek minden rendszeres erdőkezelést.

A ki igazságon itél — bizonyára át fogja látni, hogy a székely erdők tönkretételében az állami erdészet a legártatlanabb, sőt a mint a csiki erdőpanamában befejezett hivatalos vizsgálat nyilvánosságra hozott eredménye igazolja, a könnyelmü s a közbirtokosokra káros erdőgazdálkodás megakadályozásában egyedül az erdészet érvényesitette minden befolyását. Bizonyára igy van oz a többi megyékben is.

A kik tehát a székely nép iránti önzetlen fajszeretettel kivánják képességeiket, befolyásukat a székely nép javára érvényesiteni, igen üdvös munkát végeznek, ha addig is, a mig az a végzetes arányositási törvény — remélhetőleg nem sokára — törvényhozási uton megváltoztattatik, — a rendelkezésre álló minden eszközökkel megakadályozni igyekeznek az értékes nemzeti vagyont képező székely közbirtokossági erdők további pusztitását.

Különösen el kell seperni a szereplés teréről azokat, a kik akár tudva és önérdekből, akár jóhiszeműleg tudatlanságból, de szereplési viszketegből tevékeny részt vettek — és ma sem szünnek meg közremüködni az áldatlan munkában.

Ráduly János,
m. kir. főerdész.

Politikai jegyzetek.

Székelyudvarhely, decz. 14.

A városok legutóbb küldöttséggel jártak Wekerle Sándor miniszterelnöknél s az állam anyagi támogatását kérték, egyelőre legalább oly összegben, hogy tisztviselőik fizetésrendezését keresztülvihessék.

A miniszterelnük elismerte a városok pozicziójának a fontosságát s biztositotta a küldöttséget, hogy a városok jogviszonyának a rendezéséről már legközelebb törvényjavaslat kerül a Ház elé, mégis ma, mikor a jövő évi költségvetés már készén van, alig hihető, hogy sikerüljön a városok anyagi helyzetének jelentősebb javitása végett az 1908. év folyamán valamit kivivni.

A városok régi küzdelme mindig aktuális tehát. Küzdelmünkek ujabb mozzanata pedig mindenesetre figyelemreméltó. Igaz ugyan, hogy aki manapság az állam ellen anyagi igényeket támaszt, az e lépésével magára veszi a népszerütlenséget. Annyit követelünk az államtól, annyira támadjuk már az állam financziális erejét, hogy szinte ellenszenvesnek tünk fel, ha erre az utra lépünk. És mégsem lehet attól elzárkózni. A társadalom nagyon szegény, a többi, a közjogi testületek pedig, a törvényhatóságok, a községek, ma már szintén nem birják felvenni a versenyt az ellenük támasztott igényekkel, ugy, hogy tényleg rászorulnak az állam támogatására.

Ha vizsgáljuk a magyar városok helyzetét, azt látjuk, hogy városaink mai közjogi és közgazdasági helyzete tarthatatlanságának első oka az 1886: 21. és 22. t.-cz.-nek az az intézkedése, mely a városokat törvényhatósági és rendezett tanácsu városokra osztotta. Egy sereg magyar város van, mely nem tud fejlődni, mert rendezett tanácsu lévén a megye gyámkodása alatt áll.

A közjogi kérdésnél azonban fontosabb a magyar városok közgazdasági helyzetének a megoldása. Ez alatt az állam által, az állami teendőknek átvitt hatáskörben való ellátásáért adandó anyagi kárpótlás értendő. A városok épugy, mint a közjogi önkormányzat egyéb testületei is, ma az állami közigazgatás jelentékeny részét a saját maguk hivatalaival és alkalmazottjaival látják el. Csakhogy mig a vármegyék ezért az államtól nemcsak hogy jelentékeny kárpótlást kapnak, hanem igen sok helyen majdnem egészen az állam fizeti e czimen a megyei önkormányzat költségeit, addig a városok ilyenfajta állami segitése egyre késik.

A városok államsegitség iránt való actiója tehát kétségkivül jogosult. Alapos kérelmük mielőbbi elintézése eszerint a nemzet egyik fontos jogi és gazdasági problémájának a megoldásával egyértelmü.

*

Apponyi Albert gróf, a magyar parlamentnek ma élő legnagyobb szónoka a minap szónoki sikereihez egy olyant csatolt ismét, amely teljesen méltó az ő nagynevéhez és még azt a várakozást is tulszárnyalta, amellyel Apponyi beszédei elé nézni régi időktől fogva megszokott mindenki, akinek érzéke van a szónokolás müvészete, a logika és az argumentumok szinvonala és aziránt a mindig nemes és előkelő tónus iránt, amely Apponyi beszédeit annyira jellemzi. Alig ötnegyed óra alatt porig ledöntötte Polónyi Géza „oszlopos tételeit“, tönkresilányitotta Sándor Pálnak, a szabadelvüpárt hazajáró kisértetének beszédét és szétszedte mindazokat az argumentumokat, a melyeket a kormány, a függetlenségi párt politikája, a kiegyezés és a most tárgyalt egy szakaszos javaslat ellen felhoztak. Meg nem dönthető módon bizonyitotta be a kritika minden argumentumának teljes tarthatatlanságát és a meggyőződésnek hatalmas erejével s ragyogó eszközeivel világitotta meg, hogy a kormányoknak és a függetlenségi pártnak szemébe senki sem vághat elvfeladást, hogy a kiegyezést ugy a mint van, meg kellett kötni, hogy abban a kormány megszerzett mindent, amit megszerezni módjában volt, biztositotta az önrendelkezésnek, a szabad kéznek olyan terjedelmes jogait, amilyeneket eddig soha kormány meg sem kisérelt biztositani. Tiszta logikával mutatta ki, hogy a függetlenségi párt programmja megvalósitás felé haladt, a kiegyezés elfogadásával s teljesitett a nemzettel szemben egy nagy és fontos kötelességét akkor, amikor lehetővé tette, hogy az országnak egy életszükséglete kielégittessék, hogy nem is tehetett volna mást, mert éppen akkor diszkreditálta volna magát a nemzet előtt, ha evvel az életszükséglettel szemben felállitotta volna programmja rögtöni megvalósitásának követelését.

*

A kormánynak éppen nincsen rózsákból vetve az ágya: kellemetlen napjai és hetei vannak. Már a különben rendszerint nyugodt Wekerle is panaszkodik nyiltan az országgyülésen tartó állapotok miatt. Nem az a panasz-e, hogy nem engedik talán nyugodtan pihenni, hanem az a baj, hogy dolgozni nem engedik.

Hetek óta tart a horvátok üres szófecsérlése, amihez hozzájárulnak azok a magyar képviselők, akik a nemzeti eszme nagyobb dicsőségére beálltak a horvátok mellé obstruktoroknak. Fecsegések és személyi kötözködések fogyasztják el a parlamentben az országnak ugyancsak drága idejét, a minisztereknek más volna a dolguk a hivatalaikban, de nem juthatnak hozzá a képviselőházi szalmacséplések miatt.

Az is csak Magyarországon eshetik meg, hogy a parlament egyik házában, amelynek az volna a hivatása, hogy az országra nézve üdvös munkában elöljárjon, egyes kötözködések képesek hónapokon át megakadályozni a hasznos munkálkodást.

Azonban semmi sem tarthat örökké s a türelemnek is megvan a maga határa. A kormány elhatározta, hogy a horvátokkal elbánik a lehető legrövidebb uton, ha eddigi durva és neveletlen viselkedésükkel nem hagynak fel. Ennek az egyik módja: feloszlatni az egybehivott zágrábi horvát tartomány gyülést s elrendelni az uj választásokat. Ezek az uj választások megmutatják esetleg, hogy másféle elemeket küldene a horvát nép a tartománygyülésbe, az meg ismét másféle képviselőket a magyar parlamentbe s nem olyanokat, mint a mostani szedett-vetett társaság. Erre van remény és kilátás, mert a horvát nép józanabb és intelligensebb része régen belátta már, hogy ezeknek a paprikajancsiknak a szereplése a horvát ügyekre nézve éppen nem hasznos Magyarország rokonszenvét teljesen elidegeniti tőlük s mig ez a bőszült obstrukczió tart, természetesen az ő ügyeik sem haladhatnak előre.

Ha pedig ez a kisérlet sem válna be, kapni fognak olyan erélyes rendszabályokat, hogy örökre el fog menni a kedvük a további okvetlenkedéstől.

Megyei tisztujitás.

Székelyudvarhely, decz. 14.

Napról-napra, amint közeledtünk a megyei tisztujitáshoz, az érdeklődés mind szélesebb hullámokat vetett, a törvényhatósági bizottság tagjait, de magát a nagyközönséget elfogta az a láz, ami a rendkivüli nagy dolgok előtt szokott jelentkezni. És daczára, hogy a választások a legsimábban folytak le, az izgalom nem volt alaptalan a széltében-hosszában terjesztett hirek, mesterségesen szitott hangulat következtében. E választás is bizonyságul szolgál arra, hogy az alkotmányvédelem szempontja kivánja ugyan az autonomia hatáskörének kitágitását, de a tisztviselők hat évenkénti választását abszolute nem kivánja. Mert micsoda biztosság azé a vármegyei tisztviselőé, aki hiba nélkül, mulasztás nélkül, néha éppen kötelességeinek pártatlan teljesitése miatt, a ciklus lejártával hivatalát elveszitheti, de legalább is intrikálhatnak ellene. Ugy véljük, hogy azoknak az embereknek, akik — még azokat sem véve ki, kik minden oldalról vitetnek, — a vármegyei választások harczát kénytelenek átszenvedni, testét-lelkét ellállotta a csömör, amidőn azt látják, hogy az intrikának milyen szerepe lehet egy választásnál.

Udvarhelyvármegye tisztviselőkara, daczára minden ügybuzgalmának, tevékenységének és a közigazgatás mintaszerüvé tételének, szintén ki volt téve a megtámadások egész sorozatának s ezért tartjuk különös becsesel birónak a 12-én megejtett tisztujitást, mivel a nagy közönség magáévá tette a tisztviselők ügyét s igy fényes elégtételt szolgáltatott nekik minden támadásért, minden lelki izgalomért, mely nyomában jár minden igazságtalan megburczolásnak.

A támadások éle Damokos Andor dr. alispán ellen irányult, azonban nem volt ment attól az egész tisztviselőkar, sőt az egész törvényhatóság pellengére állittatott fejével, Ugron Ákos főispánnal egyetemben. Kétszeresen volt szükség tehát a törvényhatósági bizottság erélyes visszautasitására, mely a 7-ikén megtartott közgyülésben már megnyilatkozott s a választás napján igazolódott is, mi kétségtelen annak a szerencsés megoldásnak is betudható, mely az utolsó pillanatban a főjegyzői állás kérdésében felmerült differenciákat egyeztette és a mely Ugron Ákos főispán konczilián kormányzásáról tesz megdönthetetlen bizonyságot.

A törvényhatósági bizottsági tagok mondhatni teljes számban jelentek meg a vármegyénk életében oly fontos és messzekiható aktus alkalmából. A vármegyeház disztermét a bizottság tagjai zsufolásig megtöltötték s hogy az érdeklődés mennyire átcsapott a közönség soraiba, arról a telt karzatok tettek élénk bizonyságot.

A támadások szerzői a gyülésre is felvonultak, hogy a zavarkeltést, melyet hirlapi uton elérni nem sikerült, ott benn a teremben mégegyszer megpróbálják. És meg is próbálták, azonban a gyülés méregfogukat, szószerint véve a dolgot, majdhogy nem kihuzta. Micsoda kavarodás támadt amint szónokuk, Dr. Hinléder Ernő képviselő szólásra jelentkezett, a kifakadások milyen szavai röpködtek ellene és társai ellen, azt itt reprodukálni nem akarjuk, csupán konstatáljuk azt a tényt, hogy a jogos felháborodás majdhogy nem végzetessé vált rájuk nézve s igy beigazolódott az, hogy a vármegye nehezen helyreállott békéjét a józan-elem semmi érdek szövetségnek sem engedi martalékul dobni és kész igazságának tudatában azt teljes erejével megvédelmezni. Amennyiben pedig Hinléderék részéről ez előcsatározás akart lenni a vármegye közgyülési termében, ugy a felháborodás, mely annak nyomán kélt, bőséges tanulságul és intelemül szolgálhat nékik.

A gyülésre Dr. *Damokos* Andor alispán inditványára *Soó* Gáspár elnöklete mellett egy 12 tagu küldöttség hivta meg a főispánt, akit megérkezésekor hatalmas ovácziával fogadtak.

Ugron Ákos főispán meleg szavakkal üdvözölte a bizottság tagjait, mely után megállapitotta, hogy a mai gyülés egyetlen tárgyát a tisztujitás megejtése képezi.

Dr. *Damokos* Andor a maga és a tisztikar nevében megköszöni a bizalmat, a vármegye pecsétjét visszaadja a főispánnak és székét elhagyja. *Elnök* a tisztujitás megejtésének idejére felkéri Dr. *Nagy* Samut a tisztiügyészi szék, Dr. *Keith* Ferencz aljegyzőt a főjegyzői szék elfoglalására. (Megtörténik.)

Dr. *Pató* Árpád jelentkezik szólásra. Csak annyi a mondani valója, miszerint látva azt, hogy az

ő pályázatát a főjegyzői állásra, egyesek zavarkeltés czéljaira akarják kihasználni, a pályázattól visszalépik. (Éljenzés.)

Dr. *Hinléder* Fels Ernő személyes kérdésben kér szót. (Eláll! Levele!) A decz. 7-ikén tartott közgyülésben, ugymond, annak, hogy egy bejegyzott interpellácziót a Házban nem mondott el, a főispán olyan értelmet tulajdonitott, mintha az bizonyos felháborodás következtében maradt volna el. (Eláll! Óriási zaj. Elnök csenget.) Kijelenti, hogy ez a belügyminiszter előtt lefolyt tárgyalás következménye. Andrássy Gyula gróf ... (Óriási zaj!)

Elnök: Miután a törvény a tisztujitó közgyülésen nem engedi meg a napirend előtti felszólalást és miután a szónokot kétszer figyelmeztette, a szót megvonja. (Éljenzés.)

Elnök felkéri a közgyülést a kandidáló bizottságba a maga részéről három tagot kiküldjön.

Dr. *Kovácsy* Albert bizottsági tagokul ajánlja: *Soó* Gáspár, Gróf *Mikes* János és *Daniel* Lajos biz. tagokat. (Elfogadják.)

Elnök a maga részéről felkéri: *Ugron* Zoltán, Dr. *Horváth* Károly és Dr. *Solymossy* Lajos biz. tagokat.

A kandidáló bizottság rövid tanácskozás után az alispáni állásra a jelölést, miután Szabó Gábor és Dr. Pálffy Jenő pályázatukat visszavették, a következő sorrendben ejtette meg:

Dr. Damokos Andor,
Nagy Lajos,
Dr. Sebesi János.

Elnök elrendeli a szavazás megejtését, miután névszerinti szavazást kérő ivet adtak be. A szavazás megejtetvén, az eredményt a következőben hirdeti ki. Beadatott 160 szavazat, ebből kapott

Dr. Damokos Andor 124,
Dr. Sebessi János 34,
Nagy Lajos 2 szavazatot,

melynél fogva

Dr. Damokos Andort

megválasztott alispánnak kijelenti. (Szünni nem akaró lelkes éljenzés.)

A többi állásokra, miután a beadott pályázatokat a többiek visszavonták, a választások közfelkiáltás utján a következő eredménnyel ejtettek meg:

Főjegyző: *Ádám Albert*
I. aljegyző: *Szabó Gábor.*
II. aljegyző: *Dr. Keith Ferencz.*
Dollny Róbert.
Tiszti főügyész: *Dr. Válentsik Ferencz.*
Árvaszéki elnök: *Barabás András.*
Ülnökök: *Br. Orbán János.*
Dr. Paál Árpád.
Főszolgabirák: *Dr. Demeter Lörincz.*
Gálffy Kálmán.
Szabady Tivadar.
Szolgabirák: *Dr. Pálffy Jenő.*
Szabó Nándor.
Bartha Gábor.
Biró Dénes.
Tamás Péter.
III. aljegyző: *Lukácsffy József.*
Szabó Endre.

Elnök tiszteletbeli tisztviselőkké kinevezi:

Főjegyzőnek: Dr. *Pál* Árpád, Dr. *Keith* Ferencz, *Szabó* Gábor Tisztiügyésznek: Dr. *Nagy* Samu, Dr. *Kovácsy* Albert, Dr. *Pál* Ernő. Főorvosnak: Dr. *Mezei* Ödön, Dr. *Ráczkövy* Samu, Dr. *Imreh* Domokos, Dr. *Jankovich* Pál. Aljegyzőnek: Dr. *Majthényi* Miklós. Főszolgabirák: *Biró* Dénes, *Szabó* Nándor. Szolgabirának: Dr. *Kovácsy* László.

Elnök felkéri a megválasztott és tiszteletbeli tisztviselőket, hogy a hivatalos esküt letegyék. Az eskümintát *Soó* Gáspár olvassa. (Megtörténik.)

A gyülést elnök lelkes éljenzés mellett 12 órakor bezárja.

*

Az ujtisztikar délben a Budapest-szállóban fényes ebédet adott, melyen a bizottsági tagok csaknem teljes számban megjelentek. Az első felköszöntőt Dr. *Damokos* Andor alispán mondotta a királyra. Azután felköszöntőket mondottak: Dr. *Kovácsy* Albert — a kormányra. (A kormányt táviratilag üdvözölték.) Dr. *Válentsik* Ferencz — a főispánra. *Ugron* Ákos főispán — Udvarhelymegye közönségére. *Szabó* Ferencz, *Daniel* Lajos — alispánra. Dr. *Damokos* Andor alispán — a vármegyére. Dr. *Paál* Árpád — alispánra. Azután pedig megindult a tosztok árja. A társaság késő délutánig elmulatott.

HIREK.

Székelyudvarhely, decz. 15

Karácsony előtt.

Ha az a nagyszabásu védelmi mozgalom, mely rövid két év előtt a magyar ipar és kereskedelem érdekében a „tulipán" jelvénye alatt indult meg, nem izmosodhatott is a mi egészen sajátos politikai viszonyaink között olyan hatalmas arányuvá, aminőül azt a mozgalom megindítói, a lelkes magyar hazafiak tervezték: ez a körülmény még éppenséggel nem jelenti azt, hogy most már teljesen mondjunk le minden ilyen irányu törekvésről és feledjük el szivünknek két év előtt fölgyuladt hazafias tüzét.

Teljes egészében igaz, hogy nem vihettük keresztül részint politikai, részint ipari és kereskedelmi viszonyaink miatt azt a tervünket, a melyet a hazafias iparvédelmi mozgalom annak idején lelkünkben megérlelt; de azért nem kell, nem is szabad elzárkóznunk attól a törekvéstől, mely kormányunkat is irányitja, hogy a magyar ipar és kereskedelem fellenditése, megizmositása érdekében lehetőleg minden fogyasztási czikkünket bazai terményekből, hazai kereskedők közvetitése utján szerezzük be.

Semmi kétségünk sincs az iránt, hogy ebben a tekintetben minden jóravaló magyar ember, aki hazáját, nemzetét igazán szereti, külön figyelmeztetés, fölhivás nélkül is megteszi hazafiui kötelességét. Hisz mindenki előtt világosan állhat az, hogy csak ennek a hazafiui kötelességünek szigoru betartása, teljesitése emelheti hazánk ipari és kereskedelmi viszonyait olyan szinvonalra, amelyen dicsőséggel állhatjuk ki a versenyt a már haladottabb európai országokkal. De vannak mégis olyan különösebb alkalmak, amelyek ipari, kereskedelmi téren a szokottnál sokkal nagyobb forgalmat teremtenek.

Ilyen alkalom minden esztendőben karácsony ünnepe is.

A kereszténységnek ez a kedves, szép, családias ünnepe immár interkonfesszionális ünnepé lett. Majdnem minden vallásfelekezetü egyén megünnepli, mint a béke és szeretet ünnepét.

Alig van olyan ház ma már, ahol karácsony vigiliájának estéjén ki ne gyulnának a karácsonyfa apró viaszgyertyái és kedveskedő ajándéktárgyakra ne vetnék sugaraikat.

A gazdagoknak ezreket képviselő ajándéktárgyai, a szegényebb sorsuak szerényebb karácsonyi meglepetései minden esztendőben óriási pénzösszegeket viszoek be az ipari és kereskedelmi forgalomba, nem lehet tehát közönyös dolog, hogy ezek az óriási összegek itt benn maradnak-e a hazai ipar és kereskedelem forgó tőkéjéül, vagy pedig idegen tárgyakért Ausztriába, esetleg más hova, idegenbe özönlenek-e.

—

A miniszterelnök köszönete. Udvarhelyvármegye tisztviselőkara által a tisztujitás alkalmából rendezett bankettről a jelenvoltak meleghangu üdvözletet küldtek a kormányelnöknek. *Wekerle* miniszterelnök a figyelmet a következő táviratban köszönte meg.

Damokos Andor alispán urnak

Székelyudvarhely.

Őszinte örömmel vettem Udvarhelyvármegye közönségének szives távirati üdvözlését, kérem alispán urat, hogy ugy magam mint miniszter társaim őszinte köszönetét és üdvözlését a vármegye közönsége előtt tolmácsolni sziveskedjék.

Wekerle s., k.

Egy hó közigazgatása. Udvarhelyvármegye közigazgatási bizottsága f. hó 11-én tartotta decz. havi ülését *Ugron* Ákos főispán elnöklete mellett. Tárgysorozat rendén elsőnek Dr. *Damokos* Andor alispán tette meg jelentését. A hó folyamán iktatóra érkezett 887 ügydarab, melyből 616 elintézést nyert. Egy évre érvényes utlevél 172 drb adatott ki. *Barabás* András árvaszéki elnök jelenti, hogy a beérkezett 1294 ügydarabból 1239 intéztetett el. A hó folyamán 19 községben tartott vizsgálatot. A tisztifőorvos jelentését Dr. *Ráczkövy* Samu terjesztette elő. A közegészségügyi állapot kedvezőtlen volt, amennyiben a megye területén 356 hevenyfertőző beteg volt bejelentve. A közkórházban 192 beteg volt ápolás alatt, melyből 19 hasihagymázás volt, kik közül gyógyult 4, meghalt 3. *Kuliszeky* tanfelügyelő jelentése szerint a daróczi evangelikus és a székelyandrásfalvi gör. kel. iskolák iskolaszékeit kifogásolta, amennyiben a magyar tanitás terén semmi eredményt sem mutatnak fel. A községi iskolák tanitóinak államsegélye kiutalása felől intézkedett, s igy az illetők már jan. 1-évol felvehetik illetményeiket. A helybeli áll. polgári leányiskola két évi női kézimunkatanfolyam kiegészittetése végett a miniszternek előterjesztést tett. E tanfolyam hallgatói lehetnek, kik a polg. isk. négy osztályát elvégezték, s kik a női kézimunkáknak minden ágában, nevezetesen a fehérnemü varrásból a női ruha készitéséig terjedő munkakörben jártasságot kivánnak szerezni. — *Stratsinger* Emil pü.-igazgató. jelentéséből kitünt, hogy egyenesadóban 139637 kor., hadmentességi dijban 3607 kor., bélyegdij és jogilletékben 23860 kor., fogyasztási és italadóban 54269 kor., dohányjövedékben 40748 kor. folyt be. *Réviffy* Zoltán kir. ügyész jelentése szerint a törvszék és a két járásbiróság fogházában 18 vizsgálati és 178 elitélt fogoly volt letartóztatva. *Szobotka* Rezső kir. főmérnök jelenti, hogy ugy az állami, mint a törvényhatósági utak kielégitő állapotban vannak, a fedanyag kiszállitása befejeztetett. Vargyas község közuti uj út remélhetőleg még ez évben átadható lesz a forgalomnak; a sárd—zsákodi utépités halad, mig a Kormos és Homoródhidak vasgerendái megérkeztek, s igy az épitkezés hamarosan befejezést nyer. *Zonda* József áll. állatorvos jelentése szerint az állategészségügy nov. havában kedvező volt. — Tárgysorozat rendén sajnálattal vette tudomásul a bizottság a miniszter azon leiratát, mely szerint a bizottság azon kivánságának, hogy a helybeli polg. leányiskolát felsőbb leányiskolává átalakitsa, fedezet hiányában nem tehet eleget.

Szabadság és helyettesités. *Kuliszeky* Ernő, vármegyénk kir. tanfelügyelőjének a vall. és közokt.-ügyi m. kir. miniszter hat heti szabadságot engedélyezett s ezen időre helyettesitésével *Chalupka* Rezső, kir. tanfelügyelőségi tollnokot bizta meg.

Korcsolyaegyesületi közgyülés. A székelyudvarhelyi Korcsolyázó-egyesület közgyülését Dr. *Damokos* Andor elnöklete mellett a mult vasárnap tartotta meg. *Molnár* Károly pénztárnok jelentését, mely szerint az egylet pénzkészlete a teniszpályák, felépitése után 634 korona 30 fillért tesz ki, tudomásul vették. A közgyülés a választmány azon intézkedését, mely szerint a pályának vizzel való ellátása végett a gőzszivattyut már beállitotta, valamint a pályalejáróját akként csináltatta ujra, hogy az a pavillon hosszában lépcsőzetet képez, továbbá pedig, hogy a klozet felépittetése végett a városi tanácsot megkereste, tudomásul vette. A jövő évi költségvetés megállapitása után a tisztikart a következő eredménnyel megválasztották: Elnök: Dr. *Damokos* Andor, titkár: *Becsek* Aladár, pénztárnok: *Burger* Arthur, gazda: *Dobó* Zoltán, jegyző: Dr. *Majthényi* Miklós; választmányi tagok: Dr. *Horváth* Károly, *Persián* János, Dr. *Bodolla* Gábor, *Szabó* Árpád, *Szobotka* Rezső, Dr. *Kovácsy* Albert, *Molnár* Károly, *Leichtner* Gyula, Dr. *Horváth* Kálmán, Dr. *Szövényi* László, Dr. *Göllner* Béla.

A Nőegylet tea-estélye. Vidámságban, jó kedvben a korábbi estélyekhez híven zajlott le a Nőegylet tea-estélye a mult szombaton, noha megállapitható az, hogy ez estélyek évről-évre veszitik vonóerejüket s igy az anyagiakban a siker is alább szállott. Az elnökség, a rendezők, a gyüjtő és elárusitó hölgyek nemesen versenyeztek az előzékenységben és a mindenre kiterjedő gyöngéd figyelemben, amelyért méltó elismerés illeti meg őket egyen egyen és összesen. Az elszámolás főbb tételei a következők: *Bevétel:* adakozásból: Szabady Tivadarné és Barabás Andrásné gyüjtő-ivén 23 K, Kovacsy Jenőné és Dollny Róbertné ivén 186 K, Medgyesi Emma és Daróczi Nina ivén 170 K, Lányi Ibolyka és Manchen Margit ivén 123.60 K, összesen 502 K 60 f.; belépti dijakból: 307 K, ételek és italok eladásából 298·80 K, tombolából 101.94 K, virág eladásból 54.70 K, világpostából 19.50 K, level. lapból 15.40 K, kucséberségből 73.30 K, szivarokból 35.60 K, czukrászdából 49.48 K, teasátorból 16·80 K, pezsgőből 209.50 K, morzsa vacsorából 33.73 K, megmaradt ételek eladásából 26.74 K. Összes bevétel a gyüjtéssel 1745 K 06 f. Összes kiadás 1068 K 41 f., tiszta jövedelem 676 K 65 f.

Az estélyen jelenvoltak névsora a következő: *Asszonyok:* Özv. Gyarmathy Sándorné, Félegyházi Antalné, Kovács Póli, Hargita Nándorné, Galffi Endréné, Tamás Albertné, Dr. Nagy Samuné, Özv. Mihálovics Béláné, Hlatki Miklósné, Gönczi Lajosné, Pap Andrásné, Özv. Török Pálné, Emberi Árpádné, Özv. Kabos Károlyné, Özv. Ugron Lázárné, Dollny Robertné, Lányi Imréné, Gyertyánosi Károlyné, Bodó Ferenczné, Özv. Pálffy Ferenczné, Dr. Borosnyay Pálné, Szabó Istvánné, Voith Geröné, Dr. Bodolla Gáborné, Szabó Andrásné, Szabó Gáborné, Vajda Lajosné, Dr. Kassay Albertné, Schmidt Jenőné, Dömény Ferenczné, Meizner Vilmosné, Dorner Béláné, Szobotka Rezsőné, Dr. Valentsik Ferenczné, Fröhlich Ottóné. Szabady Tivadarné, Gyarmathy Dezsőné, Kovácsy Jenőné, Becsek Aladárné, Homolay Lajosné, Szarka Tivadarné, Nosz Gusztávné, Dr. Vass Lajosné, László Domokosné, Dr. Damokos Andorné, Dr. Horváth Károlyné, Dr. Kovács Gézáné, Biró Istvánné, Persian Jánosné, Özv. Kassay Andrásné, Özv. Borosnyay Lajosné, Szentpáli Zsigmondné. — *Leányok:* Szobotka Kata, Lántzky Mariska, Gálffy

Erzsike, Tamás Márta, Ferenczy Irén, Lányi Ibolyka, Pap Irmuska, Horváth Teréz, Lányi Rózsika, Gyertyánosy Iluska, Voith Mariska, Kassay Irénke, Demény Mariska, Demény Irénke, Koncz Mariska, Gergely Ilonka, Nosz Ilonka, László Mariska, Péter Karolin, Léstyán Margit, Mezei Nellike, Mezei Annuska.

Az estélyen *felülfizettek:* Gagyi Jenő 15 K, Simó Mátyás 6 K, Embery Árpád 4 K, Gábor Márton 5 K, Bardoczi Árpád 1 K, Ugron Lázárné 4 K, Özv. Török Pálné 1 K, Valaki 10 K, Ferenczy Béla 1 K, Szöllősy Sámuel 10 K, Ifj. Lányi Imre 1 K, Nagy Lajos 10 K, Szentpáli Zsigmond 2 K, Vajda Lajos 5 K, Haas Rezső 1 K, Reichorth Alfréd 1 K, Török Zsigmond 1 K, Szobotka Rezső 3 K, Szentkirályi Andor 2 K, Fröhlich Ottó 2 K, Zakariás István 5 K, Gr. Mikes János 2 K, Dr. Vass Lajos 2 K, Dr. Kovács Géza 2 K, Dr. Damokos Andorné 8 K, Dr. Horváth Károly 8 K, Dr. Kovécsy Albert 3 K, Ujvárosi Károly 1 K, Persián János 8 K, Dr. Imreb Domokos 9 K, Lukácsffy József 1 K, Barabás András 4 K, Székely Dénes 1 K, Gyertyánffy Boldizsár 1 K. Összesen: 140 K. — Özv. Szabó Albertné a szegény tanulók felruházására küldött 10 koronát.

Protestáns estély. A helybeli református egyházközség ma, *vasárnap délután öt órakor* tartja a kollegium tornacsarnokában első egyházi estélyét. Ezen estélyek az elmult időszakban igen szép látogatásnak örvendettek, és tanulságos, kellemes perczeket szerzettek az ott megjelenő közönségnek. Hasonló czélzattal kezdődnek meg a mostaniak is. A mai estélyre a rendezők a következő érdekes programot állitották össze: 1. A gyülekezet éneke: Te benned biztunk. XC. Solt. 1. vers. 2. Elnöki megnyitó: tartja *Vajda* Ferencz ref. pap, esperes. 3. Szaval *Ferenczy* Lenke. 4. Felolvas: *Félegyházi* Antal tanár. 5. Régi egyházi ének. Előadja a ref. koll. énekkar. 6. Szaval: *Szabados* József IV. éves papnövendék. 7. A gyülekezet éneke. Áld meg Ur Isten a te népedet. — Belépés ingyenes, kegyes adományok a temetőkerti szegények részére köszönettel fogadtatnak. Az estély rendezői: *Félegyházi* Antalné és *Vajda* Ferenczné.

Községi tanitóink fizetésének kiutalványozása. Mint illetékes helyről értesülünk, a közokt. miniszter a községi elemi iskolai tanitók által eddig élvezett államsegélyeket, melyek eddig beszüntetve voltak, a régi alapon s addig is, mig az uj törvénynek megfelelő intézkedés megtörténik, az illetékes adóhivatalóknál ismét kiutalványozta az iskolaszéki elnökök kezéhez. Azonban csupán azon iskolák államsegélyeit utalványozta ki, melyek ezen segélyt költségvetési alapon nyerték.

Országos vásár. Székelyudvarhelyen az országos marhavásár folyó hó 18, 19 és 20-án, a kirakodó vásár pedig 21-én tartatik meg.

Az ipari munkások szabad lyczeuma. *Embery* Árpád róm. kath. főgimn. tanár tartott a mult vasárnap délután látogatott és mindvégig nagy figyelemmel hallgatott előadást a szabad lyczeumon *„Adalékok a szocziálizmusnak ok- és gyógytanához"* czimü tételről. Tartalmas előadásában kifejtette a szocializmus keletkezésének okát, ismertette annak egyes fokozatait és rámutatott azon teendőkre, melyek megvalósitása különösen a Székelyföldön elengedhetetlenül szükséges. Ilyenek a népoktatása és nevelése czéljára megkivántató jó népiskolák felállitása; székely földtehermentesitési akczió meginditása és kitartó végrehajtása; ingyen jogi-tanács a népnek; megállapitása a létminimumnak, az adók fajainak és kivetési alapjainak a megismertetése a nép minden rétegében. Az előadás bevégeztével Fülei Sz. Lajos „Visszaemlékezés" czimü szép költeményét *Hadnagy* Ferencz ifju iparos szavalta, ki a bizottságtól elismerésül Petőfi összes költeményének igen szép diszkiadását kapta. Előadónak a hallgatóság nevében köszönetet *Solymossy* Endre biz. elnök mondott. A Hymnussal kezdődött előadás, mint rendesen a Szózat eléneklésével végződött. Ma délután 2 órakor a szokott helyen, a Polgári kör nagytermében *Soó* Domokos városi tanácsos fog előadást tartani. Melegen ajánljuk közönségünk figyelmébe ezen ingyenes, tanulságos előadásokat.

Adomány a Tanszermuzeumnak. Felkéretünk a következő sorok közlésére. Az udvarhelyvármegyei tanitóegylet népiskolai tanszermuzeuma részére *Seenger* Béla csász. és kir. udvari kőfaragómester hazai márvány és kőipargyártelepe Budapestről egy 12 drbból álló, magyarországi és karszti csiszolt márványmintákat tartalmazó gyüjteményt, *a magyar ruggyantaáru-gyár részvénytársaság* Budapestről a magyar gyártmányu törlőgumikből egy mintasorozatot, és *Pratsinger és társa*, győri könyvkereskedő, ujabban 3 drb., Révai-féle szabad rajztömböt ajándékozott. Fogadják az adakozók a Tanszermuzeum nevében köszönetemet. *Chalupka* Rezső, osztályelnök.

A Nőegylet első fillérestélyét 1908. jan. 8-ikán tartja meg.

Panaszkönyv. A következő sorokat vettük: Tek. szerkesztő úr! Jó néhány héttel korábban szives engedelmével e helyen felhivtam az illetékes körök figyelmét, hogy a villamos-oszlopok felállitásakor kiásott földet, mely nem csak növeli az utczák szennyét, de a forgalmat is gátolja, eltakarittatni szivcskedjenek. Hogy a dologban történt intézkedés az megállapitható onnan, hogy egyes utczákból a kiásott földet már el is hordották, azonban a mellékutczákban az még mindig ott éktelenkedik, noha már negyed éve mult, hogy oda kibányatott. Ugy vélem, hogy annak elhordása a szeméthordók-utczatakaritók kötelessége volna, s igy szükséges, hogy arra ők ujra a legnagyobb szigorral figyelmeztettessenek. Egyuttal pedig az is meghagyandó volna nekik, hogy az uttestek sarát hetenként bár kétszer, amig megjön a mindent betakaró hó, még a mellékutczákban is, összehuzzák.

Jegyzők gyülése. Udvarhelyvármegye jegyzőegylete f. hó 12-én tartott közgyülésében ejtette meg a tisztujitást. Az egylet elnöke továbbra is *Gálffy* István, alelnöke pedig *Máthé* János maradtak.

Halálozás. *Lázár* Gábor nyug. csendőrszámvevőtiszt, életének 63-ik, boldog házasságának 34-ik évében f. hó 12-én elhunyt. A megbolhogultat ma délután 2 órakor helyezik öröknyugalomra a ref. temetőbe. Halálát neje Bodor Julianna és kiterjedt rokonság gyászolja.

Iparkiállitás Segesvárt. A segesvári Iparvédő-egyesület, mint jelentettük. özv. báró *Kemény* Béláné elnöklete mellett a segesvári megyeház két termében ipar-kiállitást rendez. A kiállitás megnyitása, mint most közlik velünk, folyó hó 16-ikán fog megtörténni.

x **Czirkusz.** A Budapest-szálló nagytermében előkelő czirkusz-társulat tartja esténként előadásait. A közönség pártfogásába ajánljuk.

KÖZGAZDASÁG.

Közbirtokossági közgyülés. Székelyudvarhely város közbirtokossága *Illatky* Miklós elnöklete mellett jan. 5-én rendkivüli közgyülést tart. E gyülés tárgyát képezik: 1. A határpásztorok bére. 2. A legoltetési rendtartás tárgyalása. 3. Esetleges inditványok.

TÁVIRATOK.

Budapest, deczember 14. (Érk. d. u. 3 ó.)

Országgyülés.

A képviselőház mai ülésén Justh Gyula elnököl.

Interpellácziós könyvbe Nagy György határőröknek magyar állam területéro való fegyveres betörése, Visontai Soma bécsi Reichsratban a magyar nemzet ellen intézett támadások tárgyában interpellácziót bejegyez.

Ezután áttértek a kvotajavaslat folytatólagos tárgyalására.

Bozóky Árpád javaslat ellen beszél, kijelentve ezen kiegyezésért nem volt érdemes áldozatot hozni. Azután Lengyel Zoltán beszélt, erősen támadta a kormányt és függetlenségi pártot a kvota felemelése miatt. Felolvassa Markos Gyulának évek előtt a függetlenségi párt ellen irányuló versét, amiért elnök rendre utasitotta. Beszédet folytatva kijelenti, hogy ha már a kormány elveszitette Ausztriával a csatát, legalább vallja be. Sándor Pál közbe kiált:

— A szabadelvü párt nem emelte a kvotát.

Azután Lengyel magáévá teszi Kossuth Ferencznek 1897-ben kvóta ellen benyujtott határozati javaslatát. Ezt ajánlja elfogadásra.

Markos szenvedélyes megtámadtatás czimen felszóllal, kimagyarázva miért irt annak idején verset függetlenségi párt ellen. Lengyel viszontválasza után Majdics Péter beszélt horvátul a javaslat ellen.

Kiadja: Becsek D Fia könyvnyomdája.

Egy jó családból való

fiu tanoncznak felvétetik Hann József füszer-, csemege- festék- és fonal-üzletében Székelyudvarhelyt.

Az Agrár takarékpénztár r.-társ.

Marosvásárhelyt

székelyudvarhelyi, székelykereszturi és parajdi fiókintézetei

elfogadnak ez időszerinti takarékbetéteket

5% kamatozás mellett

A 10% tőkekamatadót az intézet sajatjából fizeti. A kamatokat a betét napjától a kivét napjáig számitja. — Székelyudvarhely, 1907. november 20.

Az igazgatóság

Sz. 719—1907. végrh.

Árverési hirdetmény.

Alulirott birósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közbirré teszi, hogy a székelykereszturi kir. járásbiróságnak 1907. évi Sp. 433/3. sz. végzése következtében Dr. Fodor Boldizsár székelykereszturi ügyvéd által képviselt Rózsa György székelyszállási lakos javára, Barabás András bordosi lakos ellen 503 kor. s jár. erejéig 1907. évi október hó 22-én foganatositott kielégitési végrehajtás utján le- és felülfoglalt és 1251 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: 2 tehén, 1 sertés, 20 ezer tégla, 200 véka csős törökbuza és házi butorok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a székelykereszturi kir. járásbiróság 1907. évi V. 501/2. sz. végzése folytán 503 kor. tőkekövetelés, ennek 1907. évi augusztus hó 15. napjától járó 5% kamatai, 1/3% váltódij és eddig összesen 147 kor. 49 fillérben biróilag már megállapitott költségek erejéig, Bordos községében alperes lakásán leendő megtartására 1907. évi **deczember hó 23-ik** napjának d. e. 11 órája határidőül kitüzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet igérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták és azokra kielégitési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Székelykeresztur, 1907. deczember hó 4-én.

Szalontai Albert, kir. bir. végrehajtó.

Végrh. 766—1907 sz.

Arverési hirdetmény.

Alólirt birósági végrehajtó az 1881. évi LX. t-cz. 102. §-a értelmében ezennel közbirré teszi, hogy a székelykereszturi kir. járásbiróságnak 1907. évi N. 153/1. számu végzése következtében Borbáth Dániel székelykereszturi ügyvéd által képviselt Heldemberg Viktor nagyszebeni lakos javára, Elekes Rozália szederjesi lakos ellen 200 K. s jár. erejéig 1907. évi május hó 10-én foganatositott kielégitési végrehajtás utján le- és felülfoglalt és 2761 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: 2 csikós kancza, 1 kocsi, 1 aratógép, 2 szekér, 2 ló, 1 pejkancza, 1 pejcsikó, 4 tarka szőrü ökörborju és többféle házi butorok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a székelykereszturi kir. járásbiróság 1907. évi V. 153/4. számu végzése folytán 100 kor. hátrálékos tőkekövetelés, ennek 1905. évi szeptember hó 6. napjától járó 6% kamatai, 1/3% váltódij és eddig összesen 118 koronában biróilag már megállapitott költségek erejéig, Szederjes községben alperes udvarában leendő megtartására 1907. évi **deczember hó 28-ik** napjának d. u. 1 órája határidőül kitüzetik, hová venni szándékozók azzal hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok készpénz fizetés mellett a legtöbbet igérőknek az 1881. LX t.-cz 107. és 108. §-ai értelmében szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságok mások által is le vagy felülfoglaltatva lennének, s arra kielégitési jogot is nyertek volna — ugy az árverés ezek javára is elrendeltetik.

Székelykeresztur, 1907. deczember hó 4-én.

Szalontai Albert, kir. bir. végrehajtó.

Birtok felosztás

A kath. egyház tulajdonát képező és a külső Kossuth-utcza, Budvár-ut és Sósfürdő-ut közt levő 4 holdas birtok 2—300 öles parczellákban eladódik. — Ár négyszögölenkint 6—12 korona

Érdeklődők a felosztási tervet és feltételeket Dr. Válentsik Ferencz ügyvéd irodájában megtekinthetik. A nyilvános magán árverés utján való eladás vasárnap, deczember 29-én délután 2 órakor a helyszinén történik.

Plebánia hivatal.

Egészen friss füszeráruk.

Karácsonyi és ujévi vásár.

Ez uton van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására adni, hogy igen nagy raktárt rendeztem be

gyerekjátékokban

Ugyszintén felnőttek részére **kinai ezüst** és számtalan sok más szép tárgyakban. Továbbá a legjobb minőségü valódi **angol, jamaikai, braziliai** és **belföldi rumok, teák, likör** különlegességek. — Ugyszintén a legjobb minőségü friss **liszteket** és **tü-zerárukat**, melyek az ünnepre való tekintettel egész frissen lettek beszerezve. — Kérve a n. é. közönség szives támogatását, maradtam tisztelettel

Szentpétery Gergely.

Ebédlő, teás, feketekávés és mosdó porcellán készletek.

Sörös-, boros-, likőrös- és compot-üveg készletek

Utazó, kézi böröndök és táskák.

Alkalmas Karácsonyi tárgyak

Van szerencsém a n. é. közönség b. figyelmét felhivni 12 év óta fennálló

órás-üzletemre

Üzletemben készletben tartok mindenféle órát a legegyszerübbtől a legmodernebb kivitelig, melyek csakis 1-ső rendü gyártmányok és igy bátran merem a n. é. közönség rendelkezésére bocsátani a legjutányosabb árban **Minden nálam vásárolt óráért 5 évi kezességet vállalok! — Javitásokat gyorsan és pontosan eszközlök felelősség mellett.** — Kérem a n. é. közönségot becses bizalmával továbbra is megtisztelni, maradtam tisztelettel

SZORGER FERENCZ

órás (a ref. koll. szemben).

Olcsó pénz!

Jelzálogra 6%-os kölcsön kapható a székelyudvarhelyi **ref. kollegium pénztáránál.**

Képes és mesés könyvek óriási választékban.
Gyermekjátékok nagy raktára

Tisztelettel hozom tudomására a n. é. közönségnek hogy

KARACSONYI és UJÉVI

BAZÁROMAT

f. évben Florian Bogdán ur Kossuth-utczai üzletében (saját üzletemmel szemben nyitottam meg. — Tekintettel a legszebb választéku raktáromra és a legelső helyeken történt bevásárlásaimra, azon kellemes helyzetben vagyok, hogy a n. é. közönség igényeit minden tekintetben kielégithetem, miért is szives jóindulatukat kérve, maradtam teljes tisztelettel

DRAGOMAN S. J.

ifj. DRAGOMÁN DOMOKOS.

Felnőttek részére legszebb és ujabb tárgyak.
Ezüst és fémáruk nagy raktár.

Sz. 1236 á—1907.

Kirdetmény.

A homoródalmási egyemeletes állami elemi iskola felépitésénél előforduló munkák kivitelének biztositása czéljából, a vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszter urnak 1907. évi szeptember hó 24-ikén 90145. szám alatt kelt rendelete értelmében 55892 K 56 fill. költségvetési végösszeg erejéig **1907. évi deczember hó 30-án délelőtt 10 órára** a székelyudvarhelyi m. kir. államépitészeti hivatal helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalást hirdetek.

Az emlitett költségvetési összeg az egyes munkanemek között a következőleg oszlik meg:

1. Föld, kőmüves és elhelyező munka	24453 K	21 f.
2. Gránitterazzó és burkoló munka	1185 „	25 „
3. Kőfaragó munka	2865 „	98 „
4. Vasszerkezeti munka	6228 „	70 „
5. Ács munka	6135 „	40 „
6. Cserépfedő munka	1254 „	72 „
7. Bádogos munka	1270 „	73 „
8. Asztalos munka	3056 „	00 „
9. Lakatos munka	2999 „	10 „
10. Mázoló munka	615 „	06 „
11. Üveges munka	672 „	54 „
12. Szobafestő munka	414 „	00 „
13. Kárpitos munka	252 „	00 „
14. Külső árnyékszékek	2179 „	72 „
15. Fáskamra	971 „	21 „
16. Kerítések	1368 „	94 „
Összesen:	55892 K	56 f.

A versenyezni óhajtókat felhivom, hogy a fentebbi munkálatok végrehajtásának elvállalására vonatkozó zárt ajánlataikat a kitüzött nap d. e. 10 órájáig a nevezett hivatalhoz annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

Ajánlat minden egyes munka nemre külön teendő és az együttesen tett ajánlatban tett arengedés vagy áremelés az esetleg elkülönitendő munkanemekre is kötelező.

Az ajánlathoz az általános feltételekben előirt, a költségvetési összeg 5%-ának megfelelő bánatpénz csatolandó. A szóban forgó munkálatokra vonatkozó müszaki müvelet és részletes feltételek a m. kir. államépitészeti hivatalnál a rendes hivatalos órákban naponkint megtekinthetők. — Székelyudvarhelyt, 1907. évi deczember hó 7-án.

Szobotka Rezső, kir. főmérnök.

Pályázat csordapásztori állásra.

Székelyudvarhely város birtokossági tanácsa a csordapásztori állásra 1908. évre pályázatot hirdet. A pásztorbér 200 darab marha után 360 korona; 200 darabon felül lévő marhák őrzéséért darabonkint 2 korona fizettetik. A kosár forgatásért 40 korona jár. Megengedtetik, hogy a csordában saját szükségletére 6 db. fejős kecskét tarthasson. Egyéb feltételek a birtokosság jegyzőjénél megtekinthetők. A pályázati határidő: 1907. év **deczember 22-ike.**

Székelyudvarhelyt, 1907. deczember 9.

Keresek

egy megbizható, egyszerü, 30—45 éves nőt, ki jól tud főzni és a gazdasszonyi teendőket elvállalja. Cseh Sándorén, Héjjasfalva, Nagy-Küküllőmegye.

Villamos Világitási szerelvények raktára

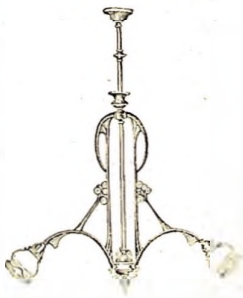

Van szerencsénk a n. é. közönség szives tudomására adni, hogy a helybeli piaczon, üzletünkben a mai kor igényeinek teljesen megfelelő villamos világitáshos szükséges szerelvényekből állandó raktárt állitunk fel, mely czélból az előnyösen ismert Ditmár R. budapesti czéggel lépünk összeköttetésbe. Emlitett czég, mely elsőrangu e téren

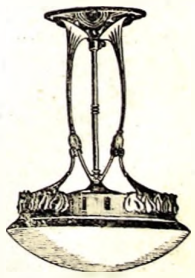

Villamos Világitáshoz szükségeltető égőtestek, luszterek stb.

legjobb és legszebb kivitelben, gyári árak mellett bocsátott rendelkezésünkre és 2—3 hét mulva egy oly dusan felszerelt raktárt leszünk képesek a nagyérdemü közönségnek bemutatni, mely a legkényesebb igéngeknek is megfelelni képes leend. Állandó raktárt fogunk tartani mindenféle kellékekből, hogy egyáltalán üzemzavarok teljesen elkerülhetők lesznek. A n. é. közönséget saját érdekében tisztelettel kérjük raktárunk felállitását bevárni, mivel ezáltal tetemes pénzmegtakaritást és tetszés szerinti választása által csinos és megbizható berendezést fog jutányosan kapni.

Midőn uj vállalatunkat szives pártfogásába ajánljuk, vagyunk kiváló tisztelettel

RÖSLER és GÁBOR.